

24 בינואר 2016
(מספרנו: א/10889)
(נא ציינו מספר זה בתשובתכם)

לכבוד
ד"ר יניב ואקי
מנהל מחלקת עררים
ת"ד 49029
ירושלים 91490
פקס: 073-3311235

שלום רב,

הנדון: בקשה להארכת מועד להגשת ערר

בעניינו של גבי [REDACTED] ת.ז. [REDACTED]

בשם גבי [REDACTED] (להלן: המתלוננת), הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. בתאריך 05.03.2012 הוגשה תלונה בשמה של המתלוננת בגין עינויים שעברה במהלך החקירה.
2. ביום 09.07.2015 התקבלה ההחלטה של הממונה על המבתי"ן במשרד המשפטים, עו"ד רחל מטר הגונזת את התלונה.
3. ביום 09.07.2015 הוגשה מטעם המתלוננת בקשת ערר מחומרת הבדיקה של המבתי"ן על מנת לשקול הגשת ערר.
4. בהמשך התכתבויות בדוא"ל עם עו"ד עומרי כהן מפרקליטות המדינה, נתאפשר לנו לעיין בחומר החקירה בתאריך 24.12.2015.
5. לאור התשובות שקיבלנו, המבקשות לצרף לערר בקשה להארכת מועד, מתבקשת בזאת ארכה להגשת [REDACTED] ששתתחיל מיום [REDACTED] 24.12.2015.
6. הנני מקדמת תודתו מכאש.

בכבוד רב,

אפרת ברגמן - ספיר, עו"ד
מנהלת המחלקה המשפטית

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל (ע"ר)

ת.ד. 4634 ירושלים 91046 טל: 02-642 9825 פקס: 02-643 2847
POB 4634 Jerusalem 91046 Tel: 972-2-642 9825 Fax: 972-2-643 2847
E-mail: as.maisa@stoptorture.org.il Website: www.stoptorture.org.il

4. ביום 8.7.15 נסגרה התלונה כאמור במכתב הממונה על המבתי"ן, שנתקבל על דעת המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים), מר עמית עמית איסמן, על סמך בדיקה מקדמית בלבד מבלי שנפתחה חקירה פלילית. מנימוקי ההחלטה עולה כי גרסת המתלוננת נדחתה משלא נתמכה בראיות, ונשלל קיומה של תשתית ראייתית לכאורית לפתיחה בחקירה פלילית בהתאם להוראות סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי.

5. יצוין כי מהחומר החלקי שהובא לעיון הח"מ, חוקרי המבתי"ן גבו עדויות של החוקרים במהלך פרק זמן של 5 שנים, החל משנת 2010 ועד שנת 2015. בשים לב לפנייה של הצלב האדום שהוגשה בסמוך למעצר העוררת.

6. העוררת תטען כי שגתה הממונה על המבתי"ן בשיקול דעתה כאשר הורתה על סגירת התלונה מקום שהיה על היועמ"ש להורות על פתיחת חקירה פלילית לאור נסיבות המקרה הקונקרטיות שיפורטו להלן.

נימוקי הערר:

7. בראשית הדברים, יודגש כי לבי"כ העוררת לא נמסרה רשימה מסודרת של כל חומרי הבדיקה בתיק המבתי"ן. בהיעדר רשימה כאמור, לא ניתן לדעת מהם חומר הבדיקה המצויים בתיק ואשר לא הותרו לעיון, דבר הפוגע באופן מהותי ביכולת לערוך באופן אפקטיבי.

8. העוררת תקדים ותטען כי לא נמסרו לידיה עדויות החיילות עליהן מתבססת ראשת המבתי"ן בסעיף 23 למכתב הסגירה.

9. מחומר בדיקת התלונה שהותר לעיון בי"כ העוררת, הושמטו כינוייהם של חוקרי השבי"כ שתושאלו. דבר שחיבל באפשרות ההצלבה והחיבור בין התשאולים לבין כינוייהם של חוקרי השבי"כ עליהם הלינה העוררת. היועץ המשפטי לממשלה מתבקש להורות על אי מחיקת כינוייהם של חוקרי השבי"כ מהחומר שמועבר לעיון. זאת, כיוון שמחד, אין בהותרת הכינויים כדי לפגוע באינטרסים של המדינה, שכן רק בכינויים עסקינן, ומאידך יש בהשמטת הכינויים כדי לפגוע בזכותה של העוררת לערוך באופן אפקטיבי ובדרך שתביא לשינוי החלטת הסגירה.

10. עיון בזכ"דים ובתשאולי חלק מחוקרי השבי"כ אשר הועברו לעיוננו במסגרת העיון בחומר בדיקת התלונה רוויים באינדיקציות המאמתות את תלונותיה של העוררת. הזכ"דים מאמתים את תלונותיה אודות ההטרדה המינית, השימוש הפסול בבני משפחתה, מניעת שינה ואודות שימוש פסול בהליכים המשפטיים שהתנהלו בעניינה עת הייתה מנועה מפגש עם עו"ד.

11. העוררת תטען כי מחומר הבדיקה של המבתי"ן עולה ראשית ראייה שתומכת בתלונתה או לכל הפחות עולות חשדות רציניים שיש בהן די לפתיחה בחקירה פלילית כפי שיובהר להלן.

ממשק אי ומאשר את הקרבה הפיזית שהייתה בין החוקרים לעוררת "מהיכרותי את [redacted] ואת אופי החקירה שלה, סיטואציה שבה החוקר היה במרחק 15 ס"מ ממנה אינה תלושה מהמציאות."

ב. לעניינינו החוקר [redacted] בעדותו מיום 15 [redacted] אומר שהוא זוכר [redacted] רכש עבור העוררת בגדים ופלאפל מבחוץ. מידע שלא בא זכרו בזכ"דים. ואילו החוקר [redacted] עדות נגבתה ביום 15 [redacted] עיקר עדותו צונזרה מפני הח"מ, במעט שהותר לעיון אמר [redacted] כי אילו היה מגע פיזי עם הנחקרת זה היה מתועד (!).

מעדותו של [redacted] ניתן ללמוד בבירור על השימוש המגדרי שנעשה ב"נשיות" הנחקרת ובכלל זה מגע פיזי, קרבה של ממש לגופה, מתן מתנות חומריות שקשורות בגוף כגון בגדים, מחמאות קשורות בגופה וחזותה, ישיבה בתנוחות מחשידות, התייחסות רבה להיותה אישה יפה בסגנון מערבי.

14. בשים לב כי החוקר המכונה [redacted], המעורב העיקרי בהטרדה מינית, נכנס לצוות החקירה רק ביום 10 [redacted] (ראה זכ"ד) וזאת אחרי שחקירתה האינטנסיבית של העוררת לא הביאה להודאה במיוחס לה. דבר המחזק את החשד בדבר שינוי גישה החקירתית והדגשת השימוש במיניות העוררת, היינו הטרדה מינית, לצורך הפעלת לחץ עליה.

חוק מניעת הטרדה מינית

15. העוררת תטען כי החוקרים הפרו את הוראות חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998, לפי הגדרתו בסעיף 3 לחוק, יצוטט הסעיפים הרלוונטיים להלן:

- (א) הטרדה מינית היא כל אחד ממעשים אלה:
- (2) מעשים מגונים כמשמעותם בסעיפים 348 ו-349 לחוק העונשין;
- (3) הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות;
- (4) התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתקדמות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות;
- ...
- (6) הצעות או התייחסויות כאמור בפסקאות (3) או (4), המופנות למי מהמגויים בפסקאות המשנה שלהלן, בנסיבות המפורטות בפסקאות משנה אלה; גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות או בהתייחסויות האמורות:
- (א) לקטין או לחסר ישע – תוך ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או טיפול, ואם טרם מלאו לקטין 15 שנים – גם בלא ניצול יחסים כאמור, ובלבד שהמטריד אינו קטין;
-
- (ח) לאדם, מצדו של עובד הציבור במילוי תפקידו או בקשר אליו ותוך שימוש לרעה בסמכותו – תוך ניצול יחסי מרות או תלות של האדם בעובד הציבור; בפסקת משנה זו, "עובד הציבור" – כהגדרתו בסעיף 34 לחוק העונשין;

הסביר והוא פוגע בכבוד האדם. העבירה של עשיית מעשה מגונה מסווגת עצמה כ"עבירת התנהגות"; החוק רואה בהתנהגותו של אדם – בעשייתו של "מעשה מגונה" – מעשה הראוי לגינוי ולענישה, והעבירה מתגבשת אף באין תוצאה ספציפית מעבר להתנהגות (פסיקת העליון ע"פ 6255/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח (3) 168; ע"פ 10733/08 חנן גולדבלט נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)).

20. הפרשנות "התמימה" שנתן חוקר בעדותו למגע הפיזי עם העוררת, לשיבה על הרצפה ולמחמאות שהושמעו לה כמצוין בתחילת הערר, איננה מבטלת את אופיו של המעשה המטריד מינית. עובדה כי העוררת בעזרתה אמרה שאחרי שנישק אותה היא "זזה ממקומה" – נרתעה - ניתן לראות בכך התנגדות להטרדה ותגובת קיפאון שכיחה בקרב קורבנות אלימות מינית. מכל מקום בענייננו לא חלה דרישת התנגדות למעשה המטריד מאחר וביחסי מרות של חסרת ישע עסקינן.

21. לדרישת החזרה על המעשה המטריד המינית ניתן לראות בנסיבות שפורטו לעיל לרבות המחמאות החוזרות, הנחת היד על הרגל ואז על הכתף ולאחר מכן הנשיקה והענקת בגדים ומוצרי "נשיות" כל אלה יחדיו כעונים על דרישת החזרה.

22. יפים לעניין זה דבריה של השופטת ד' בניש בבג"צ 6920/03 ד"ר אברהם כהן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), בנסיבות דומות של קיום יחסי מרות, כאשר המטריד הנית, בין היתר, את ידו על רגל המתלוננת במהלך נסיעה ברכב. בית המשפט הרשיע אותו בהטרדה מינית, ופסק להלך:

"אמנם, טפחויות על גב כף היד, כשלעצמן, לא יתפרשו בהכרח כהטרדה מינית. כך גם הבעת הערכה או מחמאה למראהו של אדם אחר או לאופיו, כשהדבר נעשה במידה ובשפה שאינה בוטה (השוו: עש"מ 6713/96 מדינת ישראל נ' בן אשר, פ"ד נב(1) 650, 682). את אופייה האמיתי של התנהגותו של מי שמינחסת לו הטרדה יש לפרש על רקע מכלול נסיבות המקרה [הדגשה לא במקור], והתנהגות הצדדים המעורבים באירוע הנדון. מכל מקום, מעשים או התבטאויות בעלי אופי מיני או רימוז מיני, הנתקלים בהבעת התנגדות מפורשת וברורה מצד האדם אליו הם מכוונים, אין ניתן לסווג כמעשים ידידותיים גרידא (השוו: עש"מ 6737/02 מדינת ישראל נ' נחום זקן, פ"ד נז(2) 312). זאת, גם אם בתחילה התקבלה אותה התנהגות ללא גילויי התנגדות חיצוניים." [הדגשה לא במקור]

23. בית המשפט העליון אמר לעניין ביטויים ומחמאות בעלי רמזים מיניים שיוצרים אווירה עוינת כי הם פסולים תמיד ובכל מקום. לא כל שכן כאשר מדובר בסיטואציה חקירתית. כאשר המבחן הוא אובייקטיבי של האדם הסביר, אפוא כוונתם של החוקרים אינה רלוונטית לצורך העניין מאחר שאופיו של הביטוי נבחן בעיניים אובייקטיביות וזאת בניגוד לאמור במסקנת הממונה על המבתי"ן בסעיפים 22-25 למכתב הסגירה.

26. העוררת תטען כי הנסיבות שלא משתמעות לשני פנים, מלמדות על מימוש של איום מיני. זאת ועוד, העוררת מעלה טענה חמורה של הושבה על הרצפה בחדר אחר שאינו חדר החקירות הרגיל ומתן נשיקה במצח מול חיילת (החיילת היא פסיכית לאורך כל ההליך).

27. העוררת הסבירה את ההתפתחות בעדותה בדבר ההטרדה מינית כאשר אמרה שלא היה זמן לדבר על זה עם עורך דינה גם מאחר והייתה במניעת מפגש בזמן אמת וגם מאחר והמפגשים אתו היו קצרים מאוד. למותר לציין כי ההסבר להיבט הנפשי לעבירות מין מצא גיבוי בספרות המקצועית והמשפטית, דבר שלא הגיוני להטילו של שכמי העוררת.

28. הוועד הציבורי נגד עינויים בהיותו גוף האמון על טיפול בתלונות קורבנות יטען כי במקרה כזה, מעצם טיבו, עוסקת העדות בנושא שהוא טראומטי ואינטימי כאחד, ולפיכך מתעורר קושי לצפות מהנחקרת לשלוף את אשר ארע לה ולספר מייד לסגורה, לבית המשפט או לחוקריה שכולם זרים לה. בנוסף להיות הסגור גבר, הרקע התרבותי והחברתי של הנחקרת מטיל איסור על שיחה כלשהי בענייני מין דבר המהווה מכשול בפניה. בתמיכה לדבריה ניתן לראות כי ההטרדה המינית עלתה לראשונה כאשר עורכת הדין תגריד גהשן ממשרדי הח"מ פגשה אותה.

29. נוסף ונטען כי עדות של נפגעת אלימות מינית, לרבות הטרדה מינית, מאופיינת בהיותה נשענת על זיכרונות מודחקים. בית המשפט העליון הכיר בשנים האחרונות בתופעת הזיכרון המודחק בקרב נפגעות אלימות מינית וכבישות העדות של הקורבנות (ע"פ 5582/09 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 20.10.10) וע"פ 2218/10 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 21.11.11)).

30. בית המשפט העליון נדרש רבות לסוגיית כבישת עדותן של מתלוננות קורבנות פגיעה מינית, וקבע כי הן שכיחות במקרים של אלימות מינית ואין בכך כדי לפגוע באמינות המתלוננת. כפי שציינה השופטת אי' פרוקציה בע"פ 2485/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 918, 925-926 (2001):

"... כבישת עדויות של קורבנות מעשי מין על אשר אירע להם הינה תופעה נפוצה ומוכרת בחלק גדול מעבירות המין.... לכבישת העדות במצבים כגון אלה יש לרוב הסבר סביר המעוגן בנסיבות המיוחדות של הענין ובמצואות החיים שבה שרוי קורבן העבירה, ולכן אין בה כדי לפגוע באמינות גירסת המתלונן. ההסבר לכבישת העדות מאפשר לבית המשפט ליתן לעדות את משקלה הראייתי המלא כמתחייב מן הנסיבות..." (ראו גם ע"פ 1947/07 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), 20.12.2009; ע"פ 5612/92 מדינת ישראל נ' בארי, פ"ד מח(1) 302, 361 (1993)).

מצ"ב טבלה שמסכמת את שעות החקירה לפי האמור בזכ"ים ומסומנת כנספח ב'

34. להמחשת האמור ראה חקירת העוררת האינטנסיבית והממושכת ביום 10.10 שנמשכה 18 שעות רצופות כשהיא נחקרת בידי שני צוותי חוקרים עד אחרי חצות. כמו גם ביום 10.10 ועד יום 10.10 העוררת נחקרה למשך 24 שעות ע"י 7 צוותי חקירה [החל מהשעה ועד ביום שלאחר מכן].

35. לשן המחשה נציין כי ביום 10.10 לבדו, נחקרה העוררת למשך 19 שעות רצופות [בין השעות 10.10 - ביום שלמחרת], למעט הפסקה של שעה וחצי בה הוחלף צוות חקירה. החקירה התחדשה שוב באותו יום בשעה 10.10 ונמשכה עד 10.10 היינו 8 שעות נוספות.

העוררת נחקרה בסך הכול בימים 10.10 למשך 27 שעות ע"י 4 צוותי חוקרים, וזכתה ב- 5 שעות מנוחה בלבד.

36. העוררת תטען כי חישוב פשוט מעלה שבמהלך 4 ימי חקירה (בתאריכים 10.10 יולי) נחקרה למשך 69 שעות. בממוצע 17 שעות חקירה ליום - דהיינו, 72% מהזמן. בשים לב כי עיקר החקירות התנהלו בשעות הלילה הקטנות

37. הטבלה המצורפת מלמדת כי החקירות נמשכו עד לאחר חצות, כאשר בימים 10.10, תדיר שהחקירות התחילו בערב לפני כן, וזאת ללא צורך חקירתי מיוחד או נימוק שבהגנת הצורך כעולה מהזכ"ים ומבלי שעלו סוגיות נוספות אלא נשמר אותו קו חקירה

38. אם לא די באמור אז בזכ"ד מיום 2010. החוקר כותב כי "הנדון הוכנסה לחדר החקירות ונשאלה לשלומה. השיבה כי מרגישה עייפה אחרי לילה ארוך של חקירה". כדי לאמת את האמור בעדותה מסרה העוררת כי לפעמים כל אשר רצתה הוא לישון, וכשהיא ישנה החוקר היה מעיר אותה בדפיקות חזקות על השולחן.

39. יג"ס אל לב אלמנט הרעש במצב של מניעת שינה מקבל משמעות רבה ואפקט עצום שמשפיע לרעה על המערכת העצבית של העוררת. חיזוק לאמור ראה עדות החוקר ב' מיום 17.6.15, לפיה הוא מצהיר שאין פסול בלחבוט על שולחן להשמת לב הנחקר, והוא ממשיך ומתאר דפוס חקירה לפיו הוא מבקש מנחקרים להזדקף בישיבתו ולהסתכל עליו במבט ישר במהלך החקירה. אלא שהוא לא זכר כי נהג כך בעוררת.

40. כאמור בסעיף 14 למכתב הסגירה של הממונה על מבת"ן מוסכם על כל כי העוררת נחקרה באופן אינטנסיבי, דבר שמחזק את גרסתה בדבר חשד למניעת שינה. מעיון בזכ"ים ניתן לראות כי לא נשמרה לעוררת מנוחה ראויה בין גלי החקירות האינטנסיביות.

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל (ע"ר)

ת.ד. 4634 ירושלים 91046 טל: 02-642 9825 פקס: 02-643 2847
POB 4634 Jerusalem 91046 Tel: 972-2-642 9825 Fax: 972-2-643 2847
E-mail: alona@stoptorture.org.il Website: www.stoptorture.org.il

כדברי הסגור, החלק של הזכ"ים שהושמט פני ביהמ"ש משלים את התמונה האמיתית אותה החסיר החוקר בהצהרתו בדיון הארכת המעצר ובפרוטוקול, דבר שיש ויפעל לטובת העוררת.

44. בפנינו מצב חמור בו הצהרת החוקר בפרוטוקול סותרת את הזכ"ים ומצביעה על הטעיה מכוונת שנעשתה בזדון על מנת להסתיר מידע מפני כבוד ביהמ"ש ועליה לא תושאלו החוקרים בידי ראשת המבתי"ן ולא הועמדו לדין. תמוחה בעינינו כיצד הצליחה ראשת המבתי"ן להגיע למסקנה אליה הגיעה מבלי שנבדקו דברים בסיסים כגון סתירות בגרסאות שיורדות לשורש התלונה.

45. האמור לעיל שומט את הקרקע מתחת למסקנת ראשת המבתי"ן שטענה בסעיפים 14-15 למכתב הסגירה כי העוררת נחקרה בחקירות קצרות באופן משמעותי מהנטען ע"י סגורה בהארכות המעצר! הראנו לעיל כי טענת המבתי"ן מרוחקת מהמציאות ואינה מתמודדת עם ההטעיה בהצהרת החוקרים בפני ביהמ"ש שעומדים בסתירה לזכ"ים.

46. העוררת נטען כי קיים קשר הדוק בין מניעת השינה, תנאי החקירה הקשים להידרדרות בריאותה. לדוגמה; ביום 10.10.10 הובהלה העוררת לרופא 3 פעמים, אחרי חקירה ממושכת שהחלה ביום 10.10.10 ועד 10.10.10 נחקרה למשך 24 שעות ע"י 7 צוותי חקירה.

47. תוסף העוררת ותטען כי בחודש הראשון לחקירתה סבלה מהידרדרות חדה בבריאותה, ניגשה לרופא שב"ס 20 פעמים לפחות. הביקורים החוזרים של העוררת אצל הרופא ותלונתה על בחילות, כאב עיניים, כאב בטן וחולשה כללית מחזקים את גרסתה בדבר החקירות הקשות, מניעת השינה, הפעלת קירור, ההתשה ושימוש באמצעי חקירה פסולים הגורמים לנזק בריאותי.

מצ"ב הרישום הרפואי של השב"ס ומסומן כנספח ג'.

שימוש פסול בבני משפחה, איזוק מכאיב, שביתת רעב ועוד

48. עיון בזכ"ים מעלה כי אחותה, אחיינה, חבריה ובני משפחתה היו חלק מרכזי במסכת ההתעללות בעוררת. בחקירותיה נאמר לה שוב ושוב כי היא תביא חורבן על כל מי שעתיד להיות שותף לפעילות זו ובכלל זה משפחתה (זכ"ד מיום 10.10.10 שורה 10). ניהול חקירתה סב סביב הציר המשפחתי של העוררת, השימוש במוטיב המשפחתי בלט כאמצעי חקירתי בזכ"ד מיום 10.10.10, כאשר החוקרים מדווחים לעוררת על מעצרים של יתר בני משפחתה וכי אלה הפלילו אותה.

56. לראיה ראה זכ"ד מיום 10. בו מתנהל שיח בין החוקר לעוררת אודות הימשכות החקירה וזאת כאינדיקציה לעצם היות הזמן הרב שעבר בחקירה אלמנט חשוב שהחוקרים הפכו אותו לעוד כלי חקירתי על מנת לשבור את רוחה.

מחדלי הבדיקה המקדמית

57. עיון בזכ"דים מעלה כי השתתפו בחקירתה מעל 40 חוקר וחילולות והם:

[REDACTED]

58. על אף המספר הרב של העדים לחקירה והאפשרות המעשית להצלבה בין גרסאותיהם, לרבות העימות ביניהם בחרה ראשת המבתי"ן ובאופן תמוהה לתשאל רק 3 חוקרים מתוך כ-40 עדים שנכחו בחקירות. משמע, ראשת המבתי"ן עמלה להשיג רק 7% מהראיות הפוטנציאליות שיכולות להוות תשתית ראייתית ענפה ושמנה במיוחד.

59. יתרה מכך, המעורב העיקרי בהטרדה מינית הוא [REDACTED] הוא לא תושאל ע"י ראשת המבתי"ן. אף הכבירה ראשת המבתי"ן לטעון כי האחרון שוהה בחו"ל ונעלם כאילו שלא היה. ידוע הוא בעבירות מין "רב הנסתר על הנגלה, ואך השניים המעורבים בפרשה יודעים את שאירע לאמיתו" (ע"פ 3793/06 וורקו נ' מדינת ישראל (פורסם בבנ), 11.4.2007).

עם זאת יחידת המבתי"ן והממונה לא עמדו ברמה הנמוכה ביותר של חובתו כאמון על גילוי האמת ולא הראה מה המאמצים שנעשו לצורך איתורו או בדיקת החלופות האפשריות לגביית

עדונו. במכתב הסגירה לא נומק מדוע לא נחקרו אחרים אודות החוקר [REDACTED] ועל מה מבוססת המסקנה כי הוא נמצא במקום לא ידועי שלא ניתן לאתר!

60. נוסף על כך, העוררת מציינת בעדותה כי חוקר בשם [REDACTED] או שם קרוב לכך חקר אותה פעמיים ונהג לצעוק עליה ולגדף אותה בכינויים כגון "חמור" "מגיע לך יחס של כלב" עד כדי כך שהוא חרוט עמוק בזיכרונה. אותו ראשת המבתי"ן לא איתרה בזכ"דים.

השמטת שמו מהזכ"דים מעלה חשד כבד בדבר מהימנות המסמכים ואף מחייב בדיקה נוספת – אל למבתי"ן למהר להסיק מסקנות על סמך גרסת החוקרים בלבד. מתואר מצב בו החוקר היה בסביבה ונהג לפתוח את הדלת לצעוק על העוררת ולבקר את החוקרים כשהורידו

טול לדוגמה; סקירה של פרוטוקולי בית המשפט בהארכות המעצר הרבות ילמדך כי קול העוררת אינו מקבל ביטוי הולם בפרוטוקול והצטמצם לכדי שורה אחת בתחילת כל פרוטוקול אחריו הוציאו אותה מאולם בית המשפט.

ראה גם הערת סנגור העוררת בדבר זיוף שעות החקירה בזכ"ד כאשר נרשמו בפרוטוקול שעות שאינן תואמות לכאורה את המצב בפועל.

עדים מעוניינים

66. העוררת תטען כי החוקרים הם **עדים מעוניינים** שיש להם אינטרס בתוצאות ההליך וגניזת התלונה כנגדם. אפוא, חוקרי המבתי"ן אמורים להיות חשדניים כלפי החוקרים וספקניים לגבי מהימנות עדותם. אלא שראשת המבתי"ן מאמצת את גרסת החוקרים ללא עוררין, תוך כדי שהיא מפקפק בגרסת העוררת ומבלי שחתרה לאסוף ולבדוק ראיות נוספות ואובייקטיביות כגן עימות בין החוקרים או בדיקת פוליגרף. בכך העניקה ראשת המבתי"ן יתרון ראייתי לגרסת החוקרים משיקולים זרים ולא ענייניים.

67. שגתה ראשת המבתי"ן כאשר למדה על מצבה של העוררת - "שביעות רצונה מהחקירה" - מפי החוקרים ומחומר סודי, מבלי שהתרשמה באופן בלתי אמצעי ממצבה. דווקא התייעוד הרפואי בשב"ס מעיד כי העוררת נדרשה לטיפול רפואי חוזר ונשנה לאורך החקירה מה שמחזק את הסברה כי חלה הידרדרות בבריאותה כפונקציה של אמצעי חקירה פסולים שנקטו כלפיה.

68. בדיקת ראשת המבתי"ן לא מעלה ראיה אובייקטיבית אחת שבכוחה ללמד על מצב הדברים האמיתי ששרר בחדר החקירות, כל אשר תושאלו הם עדים מעוניינים והמשקל הראיתי שיש לתת לגרסתם נמוך ביותר. בצל היעדר ראיה אובייקטיבית, קיפוח זכותה של העוררת בחקירת תלונתה עולה כדי עיוות מראית פני הצדק. מכאן נדרש היועמ"ש לקבל את הערר ולהורות על פתיחת חקירה פלילית כנגד החוקרים המעורבים.

אופי בדיקת המבתי"ן והרף הדרוש לצורך פתיחה בחקירה

69. בפסק דין בג"צ 1265/11 הוועד הציבורי נגד עינויים נ' היועמ"ש (פורסם בנבו) לגבי אי פתיחה בחקירה פלילית במאות תלונות של נחקרים כלפי חוקרי שב"כ, נאמר להלן:

"מבחינת הדין המהותי לעניין ההחלטה אם לפתוח בחקירה פלילית במקרים של תלונה כנגד עובד שב"כ, חלים סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי והפסיקה לגביו (וראו פסקאות ט' וי"ג מעלה), ... בכל הנוגע לדין המהותי, העילה לפתיחה בחקירה, לסגירת התיק וכדומה, תהא זהות הגורם המחליט אשר תהא, מדובר באותו דין ובאותן הלכות";

השופט פוגלמן באותו פס"ד דלעיל מבהיר את אמות המידה שעל הגוף החוקר להפעיל בבואו להחליט בפתיחה בחקירה פלילית ואומר:

72. בנוסף, הרף הראייתי והעניין הציבורי הנדרשים לצורך החלטה לפתוח בחקירה, הינם שונים מאשר במקרה שנדרשת החלטה האם להעמיד לדין. בעוד שהמבחן שנקבע לצורך החלטה באם להעמיד לדין הוא של "סיכוי סביר להרשעה", אין הדבר כך בהחלטה שלא לחקור. שכן, בטרם התקיימה חקירה, לא ניתן לבחון את התקיימות המבחן האמור, ואין זה המבחן הרלוונטי לצורך ההחלטה. המבחן הרלוונטי הינו קיומו של חשד סביר לעבירה. בכל מקרה, קיימות בחומר הבדיקה די ויותר חומר ראייטי להרשעה לפחות בהטרדה מינית או בגין איזוק מכאיב ומניעת שינה.

73. לבסוף, החובה לפתוח בחקירה פלילית גוברת עת מדובר בתלונות על עינויים או הפעלת יחס אכזרי ו/או בלתי אנושי ו/או משפיל, האסורים באיסור מוחלט ולא ניתן לגרעה במשפט הבינלאומי המנהגי וההסכמי. בית המשפט העליון אסר במפורש שימוש באמצעי חקירה המגיעים עד לכדי עינויים ו/או יחס אכזרי, משפיל או בלתי אנושי בבג"צ 5100/94 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד (ג)817 (1999) (להלן: "בג"צ העינויים"). גביית עדויות והודאות בחקירה תחת לחץ ותוך שימוש באמצעים פסולים, מהווה ניצול לרעה של הכוח הנתון בידי המערכת. ההחלטה שלא להעמיד לדין איש מרות אשר עשה שימוש לרעה בסמכויות המוענקות לו, קל וחומר ההחלטה כלל לא לפתוח בחקירה בנושא, פוגעת פגיעה קשה באמון הציבור ובשלטון החוק. כאשר גורמי האכיפה עושים שימוש שלא כדין בכוח הניתן להם ולא נדרשים לשאת באחריות על כך, נפגמת הלגיטימציה של רשויות התביעה הנתפסות כמעניקות יחס מועדף לגורמים אלה (ראה בג"צ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד (2) 485, בעמ' 512, בשינויים המתחייבים). בבג"צ 7195/08 אשרף אבו רחמה נ' הפצ"ר (פורסם בנבו, ניתן בתאריך 1.7.09) בפסקות 41-42 ו-89 נקבע לעניין זה:

"פגיעה באדם עצור, כבול וחסר ישע נחשבה מאז ומתמיד מעשה עבירה חמור ואכזרי, המחייב תגובה עונשית הולמת.... "אם ארעה תופעה פסולה ואסורה כנטען, הרי היא פוגעת לא רק בעצור, והיא משפילה לא רק אותו, אלא גם את מי שנוהג כלפיו באלימות או בשררה; פגיעה באדם כבול וחסר ישע היא מעשה מביש ואכזרי, והיא מחייבת תגובה הולמת את חומרת המעשה". [ההדגשות לא במקור]

74. תפיסה זו, השוללת מכל וכל פגיעה באדם כבול וחסר ישע, משתלבת בגישתו הכללית של המשפט בישראל בדבר חובת ההגנה על זכויות יסוד של אנשים המצויים במשמורת גם כאשר הם נחשדים במעשים חמורים ובסיכון חיי אדם. במסגרת חקירה, האיסור על מעשי אלימות פיסיים או נפשיים הוא מוחלט:

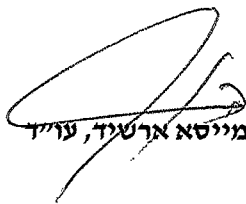
"אכן אלימות כלפי גופו או נפשו של הנחקר אינה מהווה אמצעי סביר בחקירה. שימוש באלימות בחקירה עשוי להטיל על החוקר אחריות פלילית ומשמעותית.... בוודאי כך הדבר כאשר מופעלת על עצור אלימות נפשית בלא כל קשר לצרכי חקירה" (בג"צ העינויים, עמ' 836). ובבג"צ אבו רחמה, בפסקה 89:

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל (ע"ר)

ת.ד. 4634 ירושלים 91046 טל: 02-642 9825 פקס: 02-643 2847
 POB 4634 Jerusalem 91046 Tel: 972-2- 642 9825 Fax: 972-2- 643 2847
 E-mail: alona@stoptorture.org.il Website: www.stoptorture.org.il

79. החומר המצונזר והמצומצם שהותר לעיון מחזק את טענותיה של העוררת אודות מסכת התעללות והשפלות, כל שיטה בנפרד, וביתר שאת ביחד, כאשר העוררת הייתה מנותק מן העולם ומנועה מפגש עם עו"ד, מהוות עינויים.
80. הערר לעיל מצביע ובאופן ברור על ההטרדה המינית שעברה העוררת במהלך חקירתה, השימוש במניעת שינה כשיטת חקירה, כמו כן בבני משפחה וחברים וניצול ההליכים המשפטיים לרעה בידי חוקריה.
81. הערר מבליט את הסתירות הרבות שעולות בהצלבה בין הזכ"ים לפרוטוקול הדיון וגרסת החוקרים. לרבות המידע הרב שנשמט מתוך הזכ"ים כגון קניית בגדים וטובין לעוררת, שביתת הרעב, האיומים, הקללות, שמות של חוקרים נוספים שנכחו בחקירה ועוד.
82. מסקנתנו היא שתלונותיה של העוררת הינן עקביות, קוהרנטיות וכעת חלקן גם נתמכות בחומרים שבבדיקת המבתי"ן כפי שהראנו בערר לעיל.
83. העוררת תבקש להותיר לה להשלים את טענותיה בערר ולצרף חוות דעת משפטיות ומקצועיות שמתזקות את טענותיה הן בדבר הטרדה מינית והן בדבר עינויים /או יחס משפיל ובלתי אנושי.
84. אשר על כן, הנך מתבקש לקבל ערר זה ולהורות על פתיחה בחקירה פלילית, תוך זמן סביר ובלי לחרוג מהמסגרת המוצבת בחוק, בעניינה של העוררת שתיערך על ידי גורם אובייקטיבי ועצמאי אשר יוכל להכריע בעניין ללא משוא פנים, כמתחייב מסעיף 1049.1(א) לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשלי"א – 1971.

בכבוד רב,

מייסא ארטיד, עו"ד

אפרת ברגמן-ספיר, עו"ד
מנהלת המחלקה המשפטית

העתק:

העתק: ד"ר יניב ואקי, מנהל מחלקת עררים, בפקס: 073-3311235